

Bài 4. BẢO QUẢN ĐỒ DÙNG GIA ĐÌNH (2 tiết)

I. MỤC TIÊU

Sau bài học, HS:

- Nêu được một số biểu hiện của việc biết bảo quản đồ dùng gia đình;
- Nêu được vì sao phải bảo quản đồ dùng gia đình;
- Thực hiện được việc bảo quản đồ dùng gia đình;
- Nhắc nhở bạn bè, người thân bảo quản đồ dùng gia đình.
- Về năng lực:

+ **Năng lực tự chủ và tự học:** Nhận ra được một số biểu hiện của việc biết bảo quản đồ dùng gia đình; nêu được vì sao phải bảo quản đồ dùng gia đình.

+ **Năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo:** Đưa ra ý kiến và sắm vai để giải quyết tình huống bảo quản đồ dùng gia đình đúng cách.

+ **Năng lực điều chỉnh hành vi:** Thực hiện được những việc để bảo quản đồ dùng gia đình.

+ **Năng lực phát triển bản thân:** Đồng tình với thái độ, hành vi thể hiện biết bảo quản đồ dùng gia đình; không đồng tình với thái độ, hành vi không biết bảo quản đồ dùng gia đình.

– Về phẩm chất:

+ **Trách nhiệm:** Thực hành tiết kiệm, chủ động thực hiện những việc làm để bảo quản đồ dùng gia đình; nhắc nhở bạn bè, người thân bảo quản đồ dùng gia đình.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. **Giáo viên:** SGK Đạo đức 2, bộ tranh, video clip về ý thức trách nhiệm trong bảo quản đồ dùng gia đình; phiếu học tập.

2. **Học sinh:** SGK Đạo đức 2, vở bài tập Đạo đức 2 (nếu có).

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

Khởi động

Hoạt động: Nêu cảm nhận của em về việc làm của Na.

Mục tiêu: Tạo cảm xúc, kích hoạt kinh nghiệm của HS, dẫn dắt HS vào chủ đề của bài học mới.

Tổ chức thực hiện:

GV cho HS quan sát các tranh; xác định nội dung từng tranh; liên kết các tranh thành một câu chuyện hoàn chỉnh; cho 1 – 2 HS kể lại câu chuyện đó bằng ngôn ngữ của mình (chú ý động tác Na lau mồ hôi ở tranh 1, bóng nói của Na ở tranh 2 để nội dung câu chuyện được thể hiện chính xác hơn).

Sau các hoạt động quan sát, xác định nội dung tranh và kể chuyện theo tranh của HS, GV cho HS phát biểu cảm nhận của mình về việc làm của bạn Na.

Có thể HS trong lớp sẽ có chung cảm nhận về việc làm chưa đúng của Na (*mở cửa tủ lạnh để làm mát cơ thể*). Trên cơ sở này, GV cần gợi mở, động viên, khuyến khích để HS mạnh dạn chỉ ra được lí do vì sao việc làm của Na lại không đúng và hậu quả của việc làm không đúng đó là gì (*tủ lạnh chỉ dùng để bảo quản đồ ăn thức uống, không dùng để xua tan nóng bức; khi tủ lạnh đang hoạt động, cửa tủ lạnh phải luôn đóng kín để giữ độ lạnh, tiết kiệm điện, không để động cơ tủ lạnh làm việc quá tải, v.v.*); từ đó kết nối một cách khéo léo, tự nhiên với bài học mới.

(Thông tin thêm dành cho GV: Tủ lạnh có nhiệm vụ làm lạnh liên tục để đảm bảo yêu cầu nhiệt độ trong ngăn mát hay ngăn đá. Nếu mở cửa tủ lạnh liên tục hoặc quá lâu, động cơ tủ lạnh sẽ phải hoạt động nhiều hơn để bù cho hơi lạnh bị thất thoát ra ngoài; tủ lạnh sẽ tiêu tốn nhiều điện năng, nhanh bị hỏng và thực phẩm trữ trong tủ lạnh cũng không được bảo quản tốt).

GV cũng có thể ngay ở phần Khởi động, tích hợp với kĩ năng xử lí tình huống bằng cách đặt thêm những câu hỏi mới như: *Để đỡ nóng, Na không nên mở cửa tủ lạnh mà nên làm gì?* (lau mặt bằng khăn mát, bật quạt điện, mở máy điều hoà,...). Như vậy, phần Khởi động đồng thời sẽ tạo cảm xúc, kích hoạt kinh nghiệm, kiến thức nền của HS, giúp HS bước vào bài học mới một cách tự tin, thoải mái hơn.

Kiến tạo tri thức mới

Hoạt động 1: Bạn nào trong tranh biết bảo quản đồ dùng gia đình?

Mục tiêu: HS nêu được một số biểu hiện của việc biết/không biết bảo quản đồ dùng gia đình.

Tổ chức thực hiện:

GV có thể chia lớp thành các nhóm 2 hoặc nhóm 4; mỗi nhóm nhận một tranh và đều có các nhiệm vụ: quan sát tranh; xác định nội dung tranh; đánh giá việc làm của các bạn trong tranh; trình bày kết quả thảo luận.

Tranh 1: Bạn nữ đùa nghịch, làm đứt rèm cửa.

Tranh 2: Bạn nam dùng cọ mềm làm sạch các khe của bàn phím máy tính.

Tranh 3: Hai chị em nhảy nhót, đùa nghịch trên ghế nệm.

Tranh 4: Bạn nam phụ bố lau chùi quạt điện.

Khi thảo luận, HS có thể dễ dàng nhận thấy: các bạn ở tranh 2 và 4 biết bảo quản đồ dùng gia đình (làm vệ sinh bàn phím máy tính và quạt điện đúng cách); các bạn ở tranh 1 và 3 chưa biết bảo quản đồ dùng gia đình. Đối với các tranh này, GV nên gợi mở để HS có dịp trao đổi kĩ hơn:

Tranh 1: Việc đùa nghịch của bạn nữ vừa làm hỏng rèm cửa, vừa rất nguy hiểm vì cạnh của dải rèm cửa có thể làm tổn thương phần cổ của bạn đó.

Tranh 3: Việc nô đùa, nhảy nhót của hai chị em vừa làm nệm ghế bị lún, vừa không an toàn, dễ bị mất thăng bằng và ngã khỏi ghế.

Để khai thác sâu hơn những tình huống đó, GV có thể đặt thêm câu hỏi giúp HS luyện tập, liên hệ bản thân như: *Em sẽ khuyên các bạn thế nào?, Ở nhà, có khi nào em đùa nghịch như các bạn đó không?*, đồng thời tổ chức cho HS thực hành chia sẻ trước lớp.

Hoạt động 2: Nêu thêm những việc em có thể làm để bảo quản đồ dùng gia đình.

Mục tiêu: HS nêu được những việc cần làm để bảo quản đồ dùng gia đình.

Tổ chức thực hiện:

GV có thể chia lớp thành các nhóm 2 hoặc nhóm 4; mỗi nhóm đều có nhiệm vụ thảo luận để đề xuất, chia sẻ những việc làm phù hợp, vừa sức, an toàn nhằm bảo quản đồ dùng gia đình một cách hiệu quả (ví dụ: tắt điện, quạt, máy điều hoà khi ra khỏi nhà; không để vật nóng tiếp xúc trực tiếp với bề mặt đồ gỗ; không viết, vẽ lên tường nhà, v.v.). Trên cơ sở ý kiến của các nhóm, GV sẽ tổng hợp và dẫn dắt để HS biết rằng:

- Việc bảo quản đồ dùng gia đình trước hết phải bắt đầu từ ý thức của mỗi thành viên trong gia đình, trong đó có bản thân em.
- Mỗi đồ dùng khác nhau sẽ có những cách thức bảo quản khác nhau.
- Cần tìm hiểu tính chất, đặc điểm của mỗi đồ dùng gia đình để biết cách bảo quản phù hợp.

Hoạt động 3: Vì sao cần bảo quản đồ dùng gia đình?

Mục tiêu: HS nêu được vì sao phải bảo quản đồ dùng gia đình.

Tổ chức thực hiện:

GV nêu câu hỏi và khuyến khích HS trình bày theo suy nghĩ cá nhân. HS lớp 2 có thể mới chỉ trả lời được ở một vài khía cạnh cụ thể (vì đồ dùng gia đình là để phục vụ sinh hoạt của mọi thành viên; vì rất đắt tiền; vì rất hiện đại,...) hoặc mới chỉ cảm nhận mà chưa diễn đạt được bằng ngôn ngữ của mình. GV cần gợi mở, dẫn dắt để HS biết liên hệ với thực tế bản thân, gia đình; từ đó hình thành những nhận thức mới mang tính khái quát hơn:

- Biết bảo quản thì đồ dùng gia đình mới bền, đẹp và sử dụng được lâu dài.
- Biết bảo quản thì đồ dùng gia đình mới phục vụ hiệu quả cho việc sinh hoạt của những người thân.
- Bảo quản đồ dùng gia đình chính là thực hành tiết kiệm; thể hiện trách nhiệm của mỗi thành viên đối với gia đình và cộng đồng.

Để khai thác nội dung hoạt động này đầy đủ, toàn diện hơn, trên cơ sở những ích lợi mà việc bảo quản đồ dùng gia đình đem lại, GV có thể đặt thêm câu hỏi, yêu cầu HS phát biểu ý kiến của mình về những tác hại do không biết bảo quản đồ dùng gia đình đúng cách (đồ dùng mau hư hỏng, biến dạng, không hoạt động, không đảm bảo an toàn, tổn tiền sửa chữa hoặc sắm mới,...).

Trước khi kết thúc tiết 1, GV yêu cầu HS về nhà chuẩn bị cho tiết học tiếp tuần sau:

- Sưu tầm các mẹo hay để bảo quản đồ dùng gia đình (HS có thể nhờ cha mẹ giúp đỡ).
- Nhớ lại những việc đã làm để bảo quản một số đồ dùng gia đình cụ thể như: đồ

điện (tủ lạnh, máy điều hoà, quạt máy,...), đồ gỗ (bàn ghế, giường, tủ,...), đồ thủy tinh (cốc chén, lọ hoa, cửa kính,...), đồ kim loại (xoong nồi, dao, muôi, thìa,...), đồ nhựa (rổ rá, giá đựng đồ, xô chậu,...).

Lưu ý: Trước khi bước vào tiết 2 của bài học (sau tiết 1 một tuần), GV cũng cần thực hiện hoạt động Khởi động bằng một hình thức nhẹ nhàng, phù hợp. Ví dụ: GV cho HS giải câu đố vui:

*Có chân mà chẳng biết đi
Quanh năm suốt tháng ở lì một nơi
Để người nằm ngủ thanh thoi
Còn mình đứng đó, suốt đời lặng im.*

Sau khi HS đã tìm được lời giải (chiếc giường ngủ), GV gọi một số HS nêu cách bảo quản giường gỗ, giường nệm, chiếu, ga trải giường, chăn, gối, màn,... để vừa kết nối với nội dung đã học ở tuần trước, vừa tạo bước chuyển tiếp sang những nội dung mới của bài học.

Luyện tập

Hoạt động 1: Nhận xét về việc làm của các bạn trong tranh.

Mục tiêu: HS biết nhận xét, bày tỏ thái độ trước việc biết/không biết bảo quản đồ dùng gia đình.

Tổ chức thực hiện:

SGK giới thiệu 2 tình huống học tập qua tranh:

Tranh 1: Bạn nữ đang dùng khăn mềm nhẹ nhàng lau bụi cho 3 bình hoa của gia đình làm bằng gốm, sứ.

Ở tình huống này, GV nên dẫn dắt để HS có thể đưa ra được những nhận xét cần thiết như:

- Bạn đã biết giúp bố mẹ bảo quản đồ gốm, sứ đúng cách;
- Bạn đã biết giúp bố mẹ bảo quản đồ dùng gia đình bằng những việc làm phù hợp, vừa sức;
- Việc làm của bạn giúp cho những bình hoa của gia đình được bền và đẹp, v.v.

Tranh 2: Bạn nam dùng bút màu vẽ lên tường phòng ngủ.

Ở tình huống này, GV nên chia thành 3 hoạt động nhỏ: a) Cho HS nhận xét về việc làm của bạn; b) Dẫn dắt để HS đưa ra được những lời khuyên đúng cho bạn; c) Liên hệ bản thân.

a) Cho HS nhận xét về việc làm của bạn:

- Bạn làm bức tường bị lem bẩn;
- Bạn chưa hiểu việc giữ gìn phòng ngủ của mình cũng là giữ gìn tài sản gia đình;
- Việc làm của bạn khiến bố mẹ phải tốn tiền thuê thợ sơn lại tường,...

b) Dẫn dắt để HS đưa ra được những lời khuyên đúng cho bạn:

- Phải có ý thức giữ gìn, bảo quản tài sản gia đình;
- Không tự ý viết, vẽ lên tường nhà;

– Khi muốn vẽ, phải biết sử dụng giấy hoặc vở tập vẽ,...

c) Liên hệ bản thân:

– Em đã bao giờ viết, vẽ lên tường nhà như bạn chưa?

– Em cần làm gì để tường nhà gia đình em luôn sạch, đẹp?, v.v.

Hoạt động 2: Việc làm của bạn nhỏ trong tranh thể hiện điều gì?

Mục tiêu: HS hiểu được ích lợi và đồng tình với hành vi biết bảo quản đồ dùng gia đình; hiểu được tác hại và không đồng tình với hành vi chưa biết bảo quản đồ dùng gia đình.

Tổ chức thực hiện:

GV tổ chức cho HS làm việc theo nhóm đôi: quan sát tranh, kể lại tình huống và nhận xét về việc làm của các bạn trong tranh.

Tranh 1: Bạn nữ tắt điện khi ra khỏi phòng.

Tranh 2: Hai bạn nhảy nhót, nô đùa trên giường nệm.

Tranh 3: Hai anh em lấy dụng cụ nhà bếp làm đồ chơi.

Sau khi sơ kết ý kiến của HS, GV định hướng để HS hiểu được ích lợi và đồng tình với hành vi biết bảo quản đồ dùng gia đình; hiểu được tác hại và không đồng tình với hành vi chưa biết bảo quản đồ dùng gia đình; đồng thời tự rút ra những bài học cần thiết cho bản thân.

Hoạt động 3: Sắm vai Tin và xử lý tình huống.

Mục tiêu: HS biết nhắc nhở bạn bè, người thân bảo quản đồ dùng gia đình.

Tổ chức thực hiện:

– Anh trai rủ Tin khám phá cấu tạo của nồi cơm điện;

– Tin ngạc nhiên, bối rối trước việc làm của anh trai.

Ở hoạt động này, GV cần giải thích cho HS hiểu: việc sắm vai không chỉ đơn giản là mời 2 HS lên; cho HS sắm vai anh trai nói câu: “Tin ơi, tháo ra xem bên trong nồi cơm điện có gì đi!”; cho HS sắm vai Tin tỏ thái độ ngạc nhiên. Cùng với việc thể hiện tình huống bằng động tác, thái độ, HS sắm vai Tin còn phải biết đưa ra những lời nói, hành động cụ thể để ngăn việc làm của anh trai:

– **Lời nói:**

+ Anh không được nghịch thế!

+ Anh làm thế, nồi cơm điện sẽ bị hỏng đấy!...

– **Hành động:**

+ Giữ tay anh, không cho anh tháo rời các bộ phận của nồi cơm điện.

+ Lấy lại nồi cơm điện trong tay anh, cất vào bếp,...

Trong khi 2 HS thực hiện sắm vai, các HS khác sẽ nhận xét, đánh giá cách xử lý của Tin, đề xuất những cách xử lý khác giúp Tin và cũng có thể tỏ thái độ không đồng tình với việc làm của anh trai Tin.

Vận dụng

Hoạt động 1: Chia sẻ những việc em đã và sẽ làm để bảo quản đồ dùng gia đình.

Mục tiêu: HS chia sẻ và học hỏi kinh nghiệm bảo quản đồ dùng gia đình.

Tổ chức thực hiện:

Ở tiết học trước, GV đã yêu cầu HS ghi lại những việc đã làm để bảo quản một số đồ dùng gia đình vào Phiếu học tập. Trong hoạt động này, GV gọi một số HS chia sẻ trước lớp; tổ chức cho HS chia sẻ với nhau trong nhóm đôi; hoặc cho HS nghe bạn chia sẻ cách bạn bảo quản đồ dùng gia đình và đưa ra nhận xét.

Cũng ở tiết học trước, GV đã yêu cầu HS sưu tầm những mẹo hay để bảo quản một số đồ dùng gia đình. Ở tiết học này, GV có thể đề nghị một số HS giới thiệu kết quả sưu tầm của mình; trên cơ sở đó, GV giải thích thêm để HS hiểu rõ hơn tính khoa học của những mẹo đó.

Ví dụ: Các vật dụng bằng gỗ trong nhà rất mau cũ, dễ bị phồng rộp, bong tróc khi gặp nhiệt độ cao. Nước trà có tác dụng giúp bề mặt đồ gỗ trở nên sáng bóng, bền màu, lâu cũ, sử dụng thường xuyên còn giúp ngăn ngừa các vết phồng rộp do nhiệt độ cao, lớp sơn cũng lâu bị bong tróc hơn.

Kết thúc hoạt động, GV khen ngợi những HS đã biết cách bảo quản đồ dùng gia đình và có kết quả sưu tầm tốt; đồng thời kết hợp với **Hoạt động 2: cho HS thực hành nhắc nhở người thân và các bạn luôn bảo quản đồ dùng gia đình.**

Hoạt động củng cố, dặn dò.

Cuối giờ học, GV cho cả lớp cùng đọc bài thơ *Hằng ngày em bảo quản...* và nhắc nhở HS luôn có ý thức bảo quản đồ dùng gia đình.

Thư gửi các bậc cha mẹ học sinh

GV sử dụng *Thư gửi cha mẹ học sinh* để phối hợp với gia đình HS trong những nội dung sau:

1. Phụ huynh thường xuyên nhắc nhở con bảo quản đồ dùng của gia đình.
2. Phụ huynh quan sát cách con sử dụng, bảo quản đồ dùng của gia đình và có những điều chỉnh kịp thời để giúp con luôn sử dụng, bảo quản đồ dùng gia đình đúng cách.

PHIẾU RÈN LUYỆN

Họ và tên:

Bài 4. BẢO QUẢN ĐỒ DÙNG GIA ĐÌNH

Lớp:

Trường:

1. Em hãy thực hiện những việc làm để bảo quản đồ dùng gia đình và ghi vào bảng sau:

Nội dung	Việc làm của em	Tự đánh giá
1. Bảo quản đồ dùng bằng nhựa		
2. Bảo quản đồ dùng bằng gỗ		
3. Bảo quản đồ dùng bằng thủy tinh, gốm sứ		
4. Bảo quản đồ điện		

2. Xin ý kiến của người thân về những việc làm của em:

– Ý thức tự giác:

.....
.....

– Thái độ, lời nói, hành động của em:

.....
.....

– Cảm nhận của mọi người trong gia đình khi em thực hiện những việc làm đó?

.....
.....